

دادگاه حافظ

دادخواست یک پروفیسور حقوق

□ هم پیش تو از دست تو می‌خواهم داد!

فیک الخصام و انت الخصم و الحکم
پروفیسور سیدحسن امین هستم. تحصیلات کارشناسی حقوق قضایی ام را با ورود به دانشکده‌ی حقوق دانشگاه تهران در ۱۳۴۵ در این دانشگاه مادر کشورمان گذرانده‌ام. کارشناسی ارشدم را نیز در رشته‌ی حقوق خصوصی از دانشگاه تهران گرفته‌ام. دکتری تخصصی (پی. اچ. دی) ام را در رشته‌ی حقوق بین‌الملل در دانشگاه گلاسگو (انگلستان) تمام کرده. پس از سال‌ها تدریس منظم تمام وقت در دانشگاه‌های دولتی انگلستان پله به پله براساس ضوابط علمی از استادیاری به دانشیاری و از دانشیاری به استادی و سرانجام به مقام استاد صاحب کرسی (پروفیسوری) در دانشکده‌ی حقوق دانشگاه گلاسگو کالیفرنیا انگلستان رسیده‌ام. چهل و چند مجلد کتاب و متجاوز از دویست مقاله‌ی پژوهشی به فارسی و انگلیسی نوشته‌ام که اولین آن‌ها در آذر ۱۳۴۳ (چهل و دو سال پیش) منتشر شد و آخرین آن‌ها، تالیف تاریخ حقوق ایران، ترجمه‌ی تاملات نابهنگام نیچه و تصحیح شواهد النبوة و سلامان و ایسال است. اکنون پس از بازنشستگی از شغل دانشگاهی، با داشتن حق وکالت در دادگاه‌های عالی ایالت اسکاتلند به ایران برگشته‌ام و ماهنامه‌ی حافظ را منتشر می‌کنم.

شکایت من از این است که مقامات مسوول وطنم «صلاحیت عمومی» (عقیدتی - سیاسی) مرا برای تدریس در دانشگاه‌های کشور خودم تایید نمی‌کنند و من با این که از جهت صلاحیت علمی از هیچ استاد دانشگاه دیگری در رشته‌ی حقوق در ایران کم‌صلاحیت‌تر نیستم، فرصت عضویت در هیات علمی هیچ دانشگاهی، بلکه هیچ نهادی را در کشور مادری خودم ندارم و یک ساعت هم در هفته در جایی تدریس نمی‌کنم. خوشبختانه من، نیاز مالی به کسب درآمد از رهگذر استخدام در ایران ندارم و حقوق بازنشستگی من از انگلستان توأم با مختصر دنیای موروث و مکتسب خودم برای گذران زندگی سالم و شرافتمندانه‌ام، کفایت می‌کند. اما در عین حال محروم نگاه‌داشتن من از تدریس که مشغله و حرفه‌ی دل‌خواه من است، هم سلب حقوق شهروندی من است و هم به زیان جامعه است. من محق‌ام که در زمینه‌ی که از جهت تحصیلات و سوابق شغلی صلاحیت دارم، برابر هر متقاضی دیگری به کار مشغول باشم. حق

داشتن کار Right to Work یکی از حقوق بشر در سطح جهانی و یکی از حقوق شهروندی برابر قانون اساسی ایران است. هم‌چنین، جامعه نیز محق و موظف است که از وجود مردان و زنان کارآمد و آماده به خدمت بهره‌مند شود، یعنی در هر جامعه باید استعدادها و توانایی‌های افراد جامعه را شناسایی کنند و براساس شایسته‌سالاری آن افراد را برای خدمت به جامعه در مشاغل مناسب جذب کنند. من صلاحیت و توان تدریس و تربیت دانشجویان دوره‌های دکتری را دارم، کاری که سال‌ها در انگلستان نیک از عهده برآمده‌ام و هنوز هم اگر بخواهم در دانشگاه‌های معتبر جهان این فرصت را دوباره کسب توانم کرد.

من در ۱۳۷۸ هنگامی که جمهوری اسلامی ایران، گذرنامه‌ام را در فرودگاه از من گرفته و ممنوع‌الخروج کرده بود، از دانشگاه علامه طباطبایی تقاضای استخدام کردم. نظر کارشناسانه‌ی دانشکده که البته از ممنوع‌الخروج بودن من بی‌اطلاع بود، برابر صورت جلسه‌ی مورخ ۱۳۷۸/۴/۲۷ شورای عمومی گروه حقوق بین‌الملل، آن بود که استخدام هم‌چو منی «باعث افتخار گروه، دانشکده و دانشگاه» خواهد بود. به‌رغم چنین نظریه‌ی کارشناسانه‌ی، مقامات امنیتی و سیاسی که باید «صلاحیت عمومی» متقاضیان را تایید کنند، مرا از نظر عقیدتی - سیاسی (یعنی به دلیل استقلال رأی و اجتهاد سیاسی که دارم) صالح برای استخدام در دانشگاه ندانستند.

اینک برای ثبت در تاریخ، متن صورت‌جلسه‌ی شورای دانشکده‌ی مزبور را عیناً در این جا رونویس می‌کنم:

«دانشگاه علامه‌ی طباطبایی - دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی. صورت‌جلسه‌ی شورای عمومی گروه حقوق بین‌الملل مورخ ۷۸/۴/۲۷

شورای عمومی گروه حقوق بین‌الملل در ساعت ۱۲/۳۰ روز یکشنبه مورخ ۷۸/۴/۲۷ با شرکت اعضای امضاکننده‌ی زیر تشکیل و نامه‌ی شماره‌ی ۳/۳۱/۷۶۰۵ مورخ ۷۸/۴/۲۲ معاونت محترم آموزشی دانشگاه در مورد درخواست استخدام جناب آقای پروفیسور سیدحسن امین مطرح گردید.

ابتدا اعضا، علی‌رغم شناخت کامل و قبلی نسبت به سوابق علمی و دانشگاهی ایشان، مدارک و سوابق موجود در پرونده‌ی مشارالیه را مورد مطالعه و بررسی قرار دادند. سپس طبق دعوت قبلی و برای آشناسدن بیشتر همکاران با نام‌برده، ایشان در جلسه‌ی گروه که

ریاست محترم دانشکده نیز در آن حاضر بودند، حضور به هم رسانیدند. آن گاه ایشان اعضا را در جریان خلاصه‌ی سوابق علمی و کاری خویش در ایران و انگلستان قرار دادند و پس از حدود یک ساعت، جلسه را ترک فرمودند. سپس شورا وارد شور شد و به شرح زیر اتخاذ تصمیم نمود:

گروه با توجه به نکات زیر، صلاحیت و شایستگی علمی و دانشگاهی جناب آقای پروفسور امین را از هر جهت مورد تصویب قرار داده و از استخدام ایشان در این دانشکده استقبال می‌نماید:

۱- دارا بودن درجه‌ی دکتری حقوق (حقوق بین الملل) از دانشگاه گلاسگو (انگلستان)

۲- سابقه‌ی عضویت تمام وقت علمی در دانشگاه‌های انگلستان به مدت بیش از ۱۳ سال و طی کلیه‌ی مراتب علمی رسمی از استادیاری تا استادی کامل (پروفسوری)

۳- مطالعات و تحقیقات بسیار ارزنده و تدریس در زمینه‌های حقوق بین الملل عمومی، حقوق تجارت، حقوق تطبیقی، حقوق اسلامی، فلسفه، ادبیات و عرفان.

۴- سابقه‌ی وکالت و خدمت قضایی در ایران و انگلستان.

۵- تالیف ۴۳ کتاب و ۲۰۰ مقاله به زبان‌های فارسی و انگلیسی در زمینه‌های مختلف علمی.

۶- خصوصیات و سجایای والای اخلاقی.

بنابر این، استخدام جناب آقای پروفسور امین در دانشگاه علامه طباطبایی، باعث افتخار گروه، دانشکده و دانشگاه خواهد بود.

دکتر محمدرضا ضیایی بیگدلی (امضاء)
دکتر محمد شمسائی (امضاء)
دکتر محمدعلی صلح‌چی (امضاء)
دکتر فرهاد پروین (امضاء)
دکتر مهدی زاهدی (امضاء).

من می‌دانم که در ایران، امر استخدام هم - مثل بقیه‌ی کارها - با وساطت، شفاعت، التماس و... قابل انجام است، اما البته من هیچ‌گاه به احدی متوسل نشده و نمی‌شوم و نخواهم شد که مثلاً پرونده‌ی مرا درست کنند.

مشکل اهل حلّ و عقد ایران با من هم همین است، من اهل واسطه‌تراشی، توسل، خواهش، تمنا، تملّق و مدهانه نیستم. من می‌خواهم براساس اصول و ضوابط انسانی، حقوق بشری، اخلاقی و قانونی کار و زندگی کنم و این گناه من و بزرگ‌ترین گناه من است. اما این را می‌گویم که تصمیم‌گیرندگان بر عدم صلاحیت من، امریکایی و انگلیسی یا اسرائیلی و فلسطینی نیستند، همین هم‌وطنان خود من هستند؛ زادگاه‌شان، ملیت‌شان، مذهب‌شان و زبان‌شان با من یکی‌ست؛ مهم‌تر از همه آن‌ها که آن‌ها هم مثل من درس خوانده‌اند، به دانشگاه رفته‌اند، مدرک گرفته‌اند، صلاحیت‌شان برای استخدام به وسیله‌ی دیگران تایید شده است، و... اما صلاحیت یک هم‌وطن صالح دیگر را برای تدریس در دانشگاه‌های ایران تایید نمی‌کنند! تصمیم غلط ایشان در حق شخص من هیچ موجب دغدغه‌ی من نیست، چرا که به کاری دیگر چون نشر ماهنامه‌ی حافظ دست زده‌ام

و علی‌العجاله این مجله هنوز توقیف نشده است. البته، من به حقیقت وحشت دارم که تصمیمات دیگر مسوولان کشور در مسائل مهم‌تر و کلان در سطح ملی و بین‌المللی هم از همین قماش باشد؛ مثلاً در گزینش کسان برای دفاع از منافع ملی‌مان. من شاکی‌ام که این تصمیم‌های ناصواب به‌دست کسانی که از بیت‌المال مملکت حقوق می‌گیرند، گرفته می‌شود. کسانی که به‌جای خدمت به مملکت، به جامعه‌ی خود و هم‌وطنان خود جفا می‌کنند. با خود می‌گویم: مگر رکن‌الدین مختار و پزشک احمدی ایرانی نبودند؟ مگر قاتلان عشقی و مدرس ماموران رسمی دولت قانونی! وقت نبودند؟!!

۱- من، ایران را بیش از اروپا دوست دارم، اما در قیاس این دو، می‌بینم که دانشگاه‌های خارج، صلاحیت مرا برای تدریس در دانشگاه، وکالت و قضاوت در کشور خودشان براساس شایسته‌سالاری تایید و تصدیق کرده‌اند، ولی هم‌وطنان من در وطن من مرا از حقوق مشابه محروم کرده‌اند.

۲- من رژیم جمهوری را بر رژیم پادشاهی ترجیح می‌دهم، اما در قیاس رژیم سابق و لاحق می‌بینم که در عصر پهلوی، پروفسور فضل‌الله را از امریکا به ایران آوردند و او را رییس دانشگاه تهران کردند. حال، در رژیم جمهوری اسلامی مرا حتا برای تدریس در دانشگاه علامه طباطبایی ناصالح و نامطلوب می‌دانند. بین تفاوت ره از کجاست تا به کجا؟

سخن بسیار می‌توان گفت، در خانه اگر کس است، یک حرف بس است. من این شکایت‌نامه را فقط برای ثبت در تاریخ نوشتم. ■

دانشگاه علامه طباطبائی
معاونت آموزشی

صور تجلّسه شورای عمومی گروه حقوق بین الملل مورخ ۷۸/۴/۲۲

شماره ۳۳۱۸۵ مورخ ۷۸/۴/۲۲ مورخ ۱۳۳۰ ساعت ۱۲:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۷۸/۴/۲۲ با شرکت اعضای امضاء کننده زیر تشکیل شد. حسن امین مطرح گردید.

ابتدا اعضا علی‌رغم شغافتمت کامل و قبلی نسبت به سوابق علمی و دانشگاهی ایشان، مدارک و سوابق موجود در پرونده مدارک را مورد مطالعه و بررسی قرار دادند. سپس طبق دعوت قبلی و برای آشنا شدن بیشتر همکاران با نامبرده، وی در جلسه گروه که ریاست محترم دانشکده نیز در آن حاضر بودند، حضور بهم رسانیدند. آنگاه ایشان اعضا را در جریان خلاصه سوابق علمی و کاری خویش در ایران و انگلستان از درآمد و پس از حدود یک ساعت، جلسه را ترک فرمودند. سپس شورا وارد شور شد و بشرح زیر اتخاذ تصمیم نمود:

گروه با توجه به نکات زیر، صلاحیت و شایستگی علمی و دانشگاهی جناب آقای پروفسور امین را از هر جهت مورد تصویب قرار داده و از استخدام ایشان در این دانشکده استقبال می‌نماید:

۱) دارا بودن درجه دکتری حقوق (حقوق بین الملل) از دانشگاه گلاسگو (انگلستان)

۲) سابقه عضویت تمام وقت علمی در دانشگاه‌های انگلستان به مدت بیش از ۱۳ سال و طی کلیه مراتب علمی رسمی از استادیاری تا استادی کامل (پروفسوری)

۳) مطالعات و تحقیقات بسیار ارزنده و تدریس در زمینه‌های حقوق بین الملل عمومی، حقوق تجارت، حقوق تطبیقی، حقوق اسلامی، فلسفه، ادبیات و عرفان.

۴) سابقه وکالت و خدمت قضایی در ایران و انگلستان.

۵) تالیف ۴۳ کتاب و ۲۰۰ مقاله به زبان‌های فارسی و انگلیسی در زمینه‌های مختلف علمی.

۶) خصوصیات و سجایای والای اخلاقی.

بنابراین استخدام جناب آقای پروفسور امین در دانشگاه علامه طباطبائی، باعث افتخار گروه، دانشکده و دانشگاه خواهد بود. الف

دکتر محمدعلی صلح‌چی
دکتر محمد شمسائی
دکتر فرهاد پروین
دکتر مهدی زاهدی

تهران - خیابان آذر - پستی ۱۱ - کوچه ۱۱ - فاکس ۸۷۷۳۴۵۰ - تلفن ۸۷۶۹۱۱ - ۱۲